Matmytene er servert, klare for å bli avslørt

Niels Christian Geelmuyden

Sannheten på bordet

Det du ikke får vite om maten din. 314 s.
Oslo: Cappelen Damm, 2013. Pris NOK 349
ISBN 978-82-02-42188-5

Sannheten på bordet består av sju kapitler hvor forfatteren gir sine beskrivelser og forklaringer på hvordan maten vi spiser, blir laget, transportert, oppbevart og hvordan alt dette påvirker oss og vår helse. Målgruppen er norske matforbrukere generelt. Formålet er å bevisstgjøre folk på hva de får når de velger mat til seg og sine.

Dette er en viktig bok med mange interessante spørsmål når det gjelder maten vi spiser. Geelmuyden skriver ikke bare om de ulike matvarene vi har å velge mellom, men han tar også for seg hvordan flere matprodusenter jukser med varedeklarasjon, matsminke, sprøytemiddelindustri, fiskeoppdrett og kjøttproduksjon.

Innledningsvis beskriver forfatteren hvordan kroppen kan sammenliknes med en bil, og han illustrerer dette ved å beskrive det enkle valget ved bensinpumpen hvor man enten kan fylle på med diesel eller bensin. Hvis man fyller opp med feil drivstoff, vil man ikke komme langt. «Hvorfor er det da så vanskelig å velge riktig drivstoff til vår egen kropp?» spør Geelmuyden. Som han selv skriver, er det ganske enkelt blitt unødvendig vanskelig å spise riktig.

Geelmuyden legger ikke skjul på at han tviler på troverdigheten til de ulike tilsynsorganene, og han holder ikke noe tilbake for å få frem meningene sine. En god blanding av retoriske virkemidler kombinert med oppsiktsvekkende poenger gjør at det blir interessant å lese om «kjøtskandaler», «genmodifisert dobbeltspill» og «fettmyter», og det er helt klart flere negative sannheter og avsløringer som blir påpekt enn positive overraskelser.

Etter hvert kapittel oppsummerer forfatteren hva vi bør velge under overskriften *Så hva skal vi spise?*, men Geelmuyden har ingen fagkompetanse på området han skriver om, og det blir til tider mye skremselspropaganda og subjektive påstander. Han er statsviter og journalist, og flere av «rådene» er ganske like de man kjenner fra før. Det er gjort god research og et godt forarbeid, men av og til blir det litt «enkel» kildebruk. Det hjelper ikke å henvise til kilder hvis man ikke har en kritisk holdning til dem.

Det er likevel ingen tvil om at det er mye den norske forbrukeren ikke vet om dagens matforsyning og matprodukter. Boken inneholder mange viktige poenger som vi alle absolutt bør tenke over.

Silje Bjørnstad

Ernæringsfysiolog, Oslo

Leseverdig reise i bevissthetens grenseland

Terje G. Simonsen

Våre skjulte evner

Telepati, klarsyn og fremsyn. 294 s.
Oslo: Pax Forlag, 2013. Pris NOK 349
ISBN 978-82-530-3559-8

Terje G. Simonsen er idéhistoriker og beskriver forskningen omkring paranormale fenomener ut fra en teori om at alle mennesker deler en felles bevissthet som utgjør en plattform for direkte kommunikasjon på tvers av sted og tid.

Språket er lett tilgjengelig for alle voksne lesergupper. Målgruppe er ikke oppgitt, men både omslaget og forordet må forstås dithen at boken er ment å leses av hvem som helst. Temaene er presentert i åtte kapitler og spenner fra arkeologi, CIA, antropologi og okkultisme til laboratorieforsk. Forfatteren har oversikt over en imponerende bredde av den forskningen som er gjort både om, og innen, paranormalitet. I tillegg inneholder boken en rekke sitater fra innflytelsesrike forskere og samfunnsborgere hvor disse bekjenner sin holdning til de samme fenomenene.

Gjennom lesning av denne boken gjenopplevs minnene om paranormale erfaringer fortalt av familie eller vennekrets som vanskelig kan forklares rasjonelt. Som privatperson kan man gruble og undre seg over disse fenomenene, men i sin yrkesrolle opplever nok mange leger og annet helsepersonell en forventning om å ta standpunkt til hvorvidt dette er eventyr og myter.

Kapittel seks kan være til hjelp i håndteringen av slike forventninger. Her deles skeptikere i to leire: pseudoskeptikere og seriøse skeptikere. En seriøs skeptiker fremsetter, ifølge Simonsen, selv ingen påstand om sannhetsgestalten i paranormale fenomener, og overlater dermed til tilhengerne av slike fenomener å fremlegge evidens. Den seriøse skeptikeren er genuint åpen for de argumenter eller evidens som måtte komme på banen, og fremstår dermed som en sann agnostiker. Pseudoskeptikeren hevder derimot at paranormale fenomener simpelthen ikke eksisterer og fremsetter derfor selv en faktapåstand som han/hun dermed blir forpliktet til å verifisere.

Rådene om seriøs skepsis kan leger ta med seg i møter med påstander fra sine pasienter som de kan finne merkelige, usannsynlige eller stupide. Simonsen skriver at «nøktern skepsis kombinert med en åpen og utforskende holdning vil være den beste tilnærmingen til hele feltet, både privat og profesjonelt».

Hvis man som lege klarer å beholde en åpen og utforskende holdning, vil man få innblikk ikke bare i hvilke skjulte evner pasienten selv mener å inneha, men også innsyn i hvilke påvirkninger pasienten utsettes for fra familiemedlemmer, venner eller andre. Dette er viktig for deg som kliniker uansett hva du selv mener om paranormalitet. Lesning av denne boken stimulerer deg trolig likevel til å foreta enda en runde i slike selvrefleksjoner!

Vinjar Fønnebo

Direktør, Nasjonalt forskningssenter innen komplementær og alternativ medisin
Universitetet i Tromsø